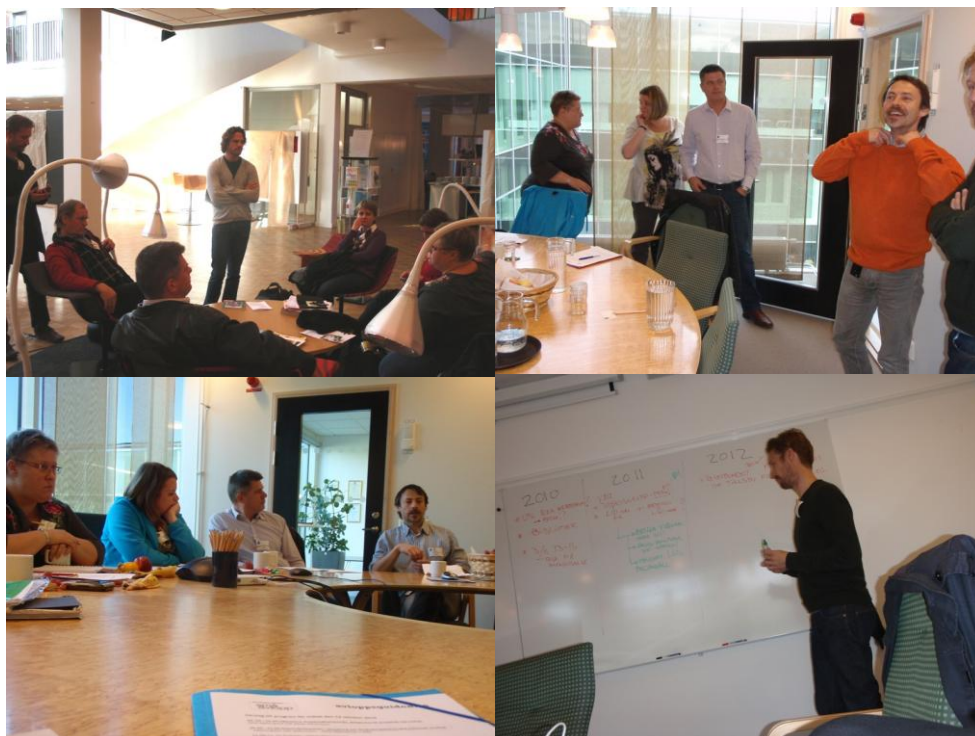

Dokumentation "Samordning av regionala nätverk om små avlopp"

13 oktober 2010
Naturvårdsverket, Stockholm

Björn Eriksson

DOKUMENTATION ARBETSGRUPP FÖR "SAMORDNING AV REGIONALA NÄTVERK OM SMÅ AVLOPP"

Närvarande:

Maria Hübinette, Länsstyrelsen Västra Götaland
Tomas Waara, Länsstyrelsen Uppsala
Camilla Johansson, Miljösamverkan f
Bodil Forsberg, Region Halland
Thage Aronsson, Regionförbundet Västerbotten
Kennet Löfgren, Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund
Stefan Sjöberg, Eskilstuna / Kampanjcoach i tillsynskampanjen
Jane Hjelmqvist, Naturvårdsverket
Henrik Sandström, Naturvårdsverket
Mats Johansson, Kunskapscentrum (Avloppsguiden), sammankallande
Björn Eriksson, Kunskapscentrum (Avloppsguiden), antecknare

Redan i foajén startar diskussionerna. Det är många aktörer att samordna... Kommuner, Länsstyrelser, Miljösamverkan och regionförbund arbetar alla med små avlopp. Olika grupperingar har olika ingångar. Några rullar på kontinuerligt medan andra är projektdrivna.

"Kan du definiera för mig vad ett minireningsverk är? Det verkar som om allt möjligt kan kallas minireningsverk."

"Har ni läst brevet från Baga?"

"Handläggarna för avloppsreningsverk har ju ett nätverk."

De kursiva citaten är antecknarens sätt att ge läsaren en känsla av hur diskussionen fördes.

Kunskapscentrum Små Avlopp är ett projekt som finansieras av Naturvårdsverkets havsmiljöanslag. Projektägare är Chalmers Industriteknik. Kunskapscentrum Små Avlopp drivs av CIT Urban Water Management, JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik och Avloppsguiden AB. www.smaavlopp.se

1 PRESENTATIONER

Jane Hjelmqvist och Mats Johansson hälsar alla välkomna. Deltagarna presenterar sig. Mats redogör kortfattat för Kunskapscentrum Små Avlopp samt bakgrunden till träffen.

1.1 Naturvårdsverket - utredning om förändringsbehov och nationell strategi

Jane Hjelmqvist presenterar det arbete hon med flera har gjort för att identifiera och analysera förändringsbehov i små avloppsfrågan.

Presentationen var ett utkast inför kommande presentationer på tillsynskampanjens erfarenhetsåterföringsseminarier.

[Länk](#) till presentationen. Jane hinner knappt börja sin genomgång förrän diskussionen om IVL:s enkät och SMED-modellen, är igång.

”Många är trötta på enkäter”.

”Krockade med annan enkät”

När schablonvärdena för utsläpp från infiltrationer justeras får det stort utslag på de statistiska beräkningarna för de små avloppens utsläpp kväve och fosfor till Östersjön. Fosforbelastningen ökar med 21 % och Kväve med 118 %.

”Det finns stora osäkerheter och stora potential till förbättringsarbeten.”

Mats uppmanar alla att betrakta resultat av sammanslagna osäkerheter med vaksamma ögon.

Den nya Havs- och vattenmiljömyndigheten (under mötet kallad ”den nya myndigheten”) kommer ofta upp i diskussionerna. Som besluten ser ut vid mötets tidpunkt kommer små avlopp att sorteras under den nya myndigheten medan de större reningsverken blir kvar på Naturvårdsverket. Var gränsen mellan stora och små avlopp går är vid mötet dock oklart i detta avseende.

1.2 Tillsynskampanjen

Henrik Sandström berättar kortfattat om arbetet hittills i tillsynskampanjen. Han konstaterar att små avlopp ingen skitsak fått bra genomslag i nationell och i synnerhet i lokal massmedia. En reflektion angående enkäter så låg svarsfrekvensen för den senaste avstämningsenkäten till de 130 deltagande kommunerna på 80 %. Något som Henrik såklart uppskattar väldigt mycket och är tacksam över.

Aktiviteter i kampanjen

- Kampanj- och resurssida www.ingenskitsak.se

”För första gången har vi ett nationellt webbforum för små avlopp!”

- Sidan är öppen för alla myndigheter som arbetar med små avlopp. Sidan kräver lösenord och samtliga kontaktpersoner i kampanjen har fått. Övriga som vill komma in på sidan får lösenord genom att skicka ett önskemål till smaavlopp@naturvardsverket.se. På sidan finns diverse stöddokument samt ett diskussionsforum.

- Månadsfokus
Kampanjen lyfter och belyser angelägna frågor. Några planerade fokus är Kretslopp, GIS i tillsynen, Drift och underhåll av små avloppsanläggningar. Kampanjen är självklart öppen för förslag.
- Nyhetsbrev – Henrik skickar ut.
- Juristjour – Naturvårdsverket har stärkt sin beredskap för att svara på juridiska frågor om små avlopp. Varje vardag mellan kl 9-11.
- Kampanjcoach – Stefan Sjöberg (Eskilstuna) fungerar som stöd till deltagande kommuner.

Hur många så kallade minimiässor, avloppskvällar eller motsvarande har ägt rum i landet? Gruppen visste inte men många kommuner har genomfört lokala träffar. En sammanställning vore intressant. www.ingenskitsak.se är den givna platsen för en sådan.

2 DISKUSSIONER

”Utmaningen är att hitta former för regional samordning”

1. **Behövs en arbetsgrupp?**
2. **Hur får vi det att fungera efter 2011?**

Dagens huvudsakliga diskussion rör förutsättningar för att etablera en arbetsgrupp för regionala nätverk. Samtalet halkar ideligen in på frågan om tillsynsområdets natur.

”Enskilda avlopp är ett av de svåraste områdena. Det finns stor potential för kommunerna att bli mycket effektivare.”

”Ett problem är att avlopp har låg status på miljökontoren. Ofta får nya inspektörer, de med minst erfarenhet, hantera dessa svåra frågor.”

”Byggsidan utbildar inte byggare i hur man bygger ett tak. Varför ska miljösidan utbilda de som anlägger avlopp?”

Länsstyrelsens roll och vägledning i olika former återkom ofta i diskussionsinläggen. Saknas det vägledning? Tomas Waara tycker inte det. Det finns snarare gott om vägledning i form av utbildningar, träffar och dokument om man jämför med andra tillsynsområden.

”Länsstyrelsen borde trycka hårdare på kommunen om den inte missköter sin tillsyn!”

”Det måste finnas ett tryck på Länsstyrelsen så att de tar sitt ansvar.”

”En röd prick kan vara bra för miljökontoret.”

”Skulle denna grupp kunna ställa ett brev till naturvårdsverket om hur länsstyrelsens tillsyn av kommunerna kan förbättras?”

2.1 Behövs det en arbetsgrupp?

Den övervägande åsikten var ”Ja, det gör det nog”. Det pågår mycket arbete på olika håll i landet i olika konstellationer och organisationsformer. Åtminstone behövs det en samlade grupp som start och under 2011 när frågan om hur de små avloppen ska hanteras från centralt håll är något oklar på grund av omorganisation.

2.2 Vad ska en arbetsgrupp göra?

- Rapportbibliotek
- Kontaktpersoner
- Träffar

”Viktigt att det inte blir för mycket. Bra att hålla sig till webben.”

”Möten på webben eller videokonferens borde väl kunna gå?”

2.3 Aktiviteter under 2010 och framåt

Mats tar plats vid whiteboarden och lotsar mötet vidare.

2010

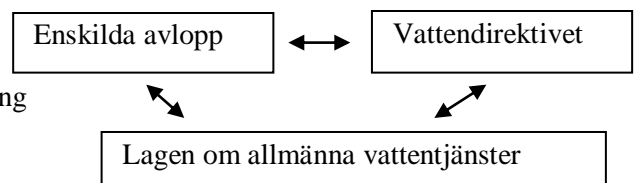
- Planering av nästa möte med alla regionala nätverk - vinter/vår 2011?
- Etablering av diskussion och erfarenhetsutbyte på www.ingenskitsak.se
- Kopplingar till och synergier med andra pågående initiativ
- Rapportbibliotek (ingenskitsak.se)
- Lista över kontaktpersoner
- Aktiviteter 2012 och framåt, dvs. efter att Tillsynskampanjen och Kunskapscentrum i sin nuvarande form genomförts?

2011

- Träff under våren (Syfte: ge input till nya myndigheten)
- Markbaserad rening, Malmö, 8-9/2
- Träff med nya myndigheten höst 2011

Önsknings för 2012

- Länsstyrelsen ger aktiv tillsynsvägledning
- Regelbundna möten om små avlopp
- Att kommunerna prioriterar små avlopp
- Tydligare krav på kretslopp. Definitioner.
- Helhetssyn – ersätta gungflyn med fast mark (avvägning/tillämpning av miljöbalken)
- Klaragöra juridiska åtgärdskrav

- Staten tar ”sitt ansvar”
- Kommunen skiljer på tillstånd och tillsyn
- Administrativa rutiner hos kommunerna – effektivisering av handläggningen

Sammanställningen ger en bild av deltagarnas syn på dagsläget och förhoppningar inför framtiden. När deltagarna väl kom igång med att önska utvecklades listan till ”Önskningar för 2012-2022...”. Se bifogad bild i slutet av dokumentet.

2.4 Inspel från regioner till nationella aktörers diskussion 9 november 2010

Diskussion om prioriterade frågor att lyfta från regional/kommunal nivå till det nationella aktörmötet som arrangeras av Kunskapscentrum och Naturvårdsverket den 9 november 2010.

Mats uppmanar deltagarna att tänka till och lyfta de frågor de skulle vilja behandlades på mötet.

Resultat från rundan

Tre trängande frågor som lyftes hade Naturvårdsverket som tydlig mottagare:

1. Nationell certifiering på små prefabricerade avloppsanläggningar
2. Återkommande besiktning/funktionskontroll av avloppsanläggningar (liknande kraven på återkommande besiktning av cisterner)
3. Krav på installatörer och anläggare av avlopp.

Övriga frågor som underlag till mötet

- Kretslopp – Hur går vi vidare?
- Nationell strategi för små avlopp (i denna ryms ett batteri av åtgärder)
- De små avloppen i Vattenmyndigheternas arbete - Kompetensutveckling behövs?
- Går det att använda taxor som styrmedel för att öka åtgärdstakten?

Vita tavlan efter mötets spånande

2010

- * UTV. REG. WEBBFORUM? → PRUV.!
- * BIBLIOTEK
- * PERSONLISTA
- * 3/11 13-16
- DISK. PÅ INHÄNDEKASSE
- * - INFO T.
Björn RIGNER
- EFTER BESÖK...

2011

VÅR

- * ARBETSGRUPP - FEB.!
- * LST-DNA + NÄTVERKS EA
LST-MÖTE

HÖST

- * ARBETSGRUPP "STAD-GRUPP"

VM

- BRYGA FRÅGAN UNDER 2011
- DIALOG/BOLLPLANK "NAT. STRATEGI"
- ÖPPNINGSBOKA LSTs TILLSYNÄGL. I RELATION T. REG. AKTÖRER
- FÖRH. / PROF. FÖR "NYA MÅL"

2022

(REL. IAT?)

- * REGELBUNDET MÖTE ON TILLSYN FÖREA... - NAT
- * LST HAR AKTIV TVL → KN EA ↔ NED
- * EA Prio i KNs TILLSYN
- * TYDLIGHET OM KRAV PÅ KRETSLOPP & DET.
- * HETTSSYN - PÅ AVVÄGNINGAR/TILLÄMPN. AV MB
- * KLARERA JURIDIKEN REL. ÅTG. PÅGG.
- * DEFINITIONER - VAD ÄR VAD?
- * STATEN TAR "SITT ANSVAR"
- * SKILJA PÅ TILLSTÄND TILLSYN - LST FÖLJER UPP

